

การผลิตและการใช้ประโยชน์จากขนแกะที่เลี้ยงกันในภาคเหนือตอนบน

บุญเสริม ชีวะอิสระกุล

บทคัดย่อ: การศึกษานี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่งเป็นการศึกษาให้ขนของแกะฝูง และเปรียบเทียบวิธีการเลี้ยงแบบปล่อยกับแบบกักขัง โดยทดลองกับแกะฝูงจำนวน 40 ตัว ของภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่มีน้ำหนักเฉลี่ย 31.32+16 กก./ตัว การตัดขนก่อนเริ่มทดลองพบว่าแกะให้ขนเฉลี่ยต่อตัว 2.29+0.87 กก.เมื่อล้างทำความสะอาดและสาងขนแล้ว ได้ขนสะอาดเฉลี่ย 1.06-0.39 กก. ร้อยละของน้ำหนักที่หายไปเฉลี่ย 53.2-7.07 จากนั้นทำการแบ่งกลุ่มแม่แกะออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 12 ตัว มีพ่อพันธุ์กลุ่มละ 1 ตัว กลุ่มหนึ่งเลี้ยงแบบปล่อย อีกกลุ่มหนึ่งเลี้ยงแบบกักขังให้ทั้งสองกลุ่มได้รับอาหารและป้องกันโรคเหมือนกัน น้ำหนักเมื่อเริ่มต้นการทดลองของกลุ่มที่ 1 และ 2 มีค่าเฉลี่ยต่อตัวเท่ากับ 30.41-4.16 และ 30.46+5.28 กก. ตามลำดับ หลังจากทดลองเป็นเวลาหนึ่งปี (18 พ.ค. 37-17 พ.ค. 38) พบว่าการให้ขนของแกะทั้งสองกลุ่มเฉลี่ย 1.87-0.36 กก. และ 2.02-0.64 กก. โดยไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($P>0.05$) แต่กลุ่มที่เลี้ยงแบบกักขังมีน้ำหนักสูญของขนในการทำความสะอาดน้อยกว่ากลุ่มเลี้ยงปล่อย อย่างมีนัยสำคัญ ($P<0.05$) คือมีน้ำหนักสูญ 49.17+2.71% เทียบกับ 46.42-3.09%

การศึกษาส่วนที่สอง เป็นกรณีศึกษาการใช้ประโยชน์ของขนแกะที่บ้านห้วยฮ่อม หมู่ที่ 1 ต. ห้วยฮ่อม อ. แม่ลาน้อย จ. แม่ฮ่องสอน การศึกษานี้ได้รายงานวิธีการจัดการขนแกะ ตั้งแต่ตัดขนได้จนสาងและปั่นเป็นเส้นใย เมื่อเกษตรกรนำขนมาทอร่วมกับใยฝ้ายเป็นสิ่งทอประเภทต่าง ๆ สามารถนำออกจำหน่ายได้โดยมีผู้มารับซื้อถึงหมู่บ้านและเป็นรายได้เสริมที่แม่บ้านพอใจและให้ความสนใจ เกษตรกรกลุ่มนี้ได้จำแนกขนแกะที่ตัดได้เป็นขนคุณภาพต่าง ๆ 4 ระดับ จากการศึกษารูปได้ว่า เส้นผ่าศูนย์กลางของขน คุณภาพชั้นหนึ่งอยู่ระหว่าง 12.6-25 um คุณภาพชั้นสอง 36-75 um คุณภาพชั้นสาม 43.6-74.7 um ส่วนคุณภาพชั้นสี่ >120um